LAUSUNTO

23.10.2025

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n lausunto Talousarvioesityksestä 2026

Yhteenveto

1. Talousarvioesityksessä kuvatut rahoituserät mahdollistavat riittävän kattavasti Fintrafficilta tilattavien palveluiden ostamisen vuonna 2026.

2. Fintrafficin toiminnassa avainasemassa ovat yhteiskunnan turvallisuutta, tehokkuutta, kestävyyttä ja varautumista edistävät korvaus- ja kehitysinvestoinnit sekä palveluiden mitoittaminen vastaamaan päivittyvää lainsäädäntöä. Määrärahojen riittävyys Fintrafficilta lakisääteisesti ostettaviin palveluihin tulee varmistaa myös pidemmällä tähtäimellä, jotta liikenteenohjaukseen ja tietoon liittyvien palveluiden yhteiskunnalliset hyödyt toteutuvat.

3. Eduskunnan hyväksyessä Data-avaruus 2 -lakiesityksen Fintrafficille siirtyy julkinen hallintotehtävä kansallisen yhteyspisteen ja liikennejärjestelmän perustietopalvelun tuottamisessa valtionavusteisesti. Fintraffic suhtautuu positiivisesti valtuutukseen mukanaan tuomiin mahdollisuuksiin. Uuden roolin hoitamiseen liittyy lisääntyvää regulaatiota, johon on tarpeen varautua pidemmällä tähtäimellä rahoituksellisesti.

4. Fintraffic on sitoutunut hoitamaan sille allokoituja tehtäviä vastuullisesti ja varmistamaan kustannustehokkuuden. Yhtiö on verifioidusti pystynyt saamaan aikaan säästöjä ja vaikuttavuutta suomalaiselle yhteiskunnalle perustamisestaan lähtien. Yhtiö on aiempien kausien tapaan asettanut Väylävirastolle tarjottaville liikenteenohjauspalveluille ajanjaksolle 2023–2028 30 miljoonan euron tehostamistavoitteen.

5. Liikenteenohjauksen palvelut sekä liikenteen digitalisaation ja datan käytön edistäminen vaikuttavat tehokkaasti koko liikennejärjestelmän turvallisuuteen, sujuvuuteen, toimintavarmuuteen ja päästöihin. Liikennejärjestelmän kehittämisessä tulee pitkäjännitteisesti sitoutua yli vaalikausien ulottuviin kehityskaariin.

Liikenteenohjauksen palveluiden tuottaminen (LVM, momentti 20; Perusväylänpito)

Talousarvioesityksen mukaan Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä hankittavien palvelusopimukseen perustuvien palveluiden hankintaan Väylävirasto saa käyttää enintään 166 607 000 euroa. Fintraffic pitää raamitusta tarkoituksenmukaisena nykypalveluiden tuottamiseksi. Yhdessä kolmivuotisen siirtomäärärahajärjestelyn avulla yhtiö pystyy tarjoamaan palveluita esitetyllä raamituksella vuoteen 2028 asti.

Fintraffic toteuttaa laajaa vuosikymmenen loppuun ulottuen lähes 300 miljoonan euron investointiohjelmaa liikennejärjestelmän modernisoimiseksi ja varautumiskyvykkyyden parantamiseksi. Yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta kriittisten liikenteenohjauksen palveluiden kehittämisessä tulee varautua siihen, että niihin kohdistuvat kehitys- ja

ylläpitotarpeet laajenevat mm. turvallisuustilanteesta johtuvan toimintavarmuuden kehittämisen, laajenevan infrastruktuurin ja muiden uusien vaatimusten takia. Yhtiölle on tärkeää pitkän tähtäimen ennustettavuus rahoituksesta, koska sen nykyhetkellä toteutettavia korvaus- ja kehitysinvestointeja rahoitetaan tulevien vuosien määrärahoituksella. *Vuoden 2028 jälkeen päivittyvän regulaation edellyttämät toimet ja uusien palvelukohteiden siirtyminen Fintrafficin liikenteenohjauksen piiriin edellyttävät palvelumaksuraamituksen selvää tasonnostoa 166,6 miljoonasta eurosta.*

Digiratakyvykkyyden rakentaminen (LVM, momentti 77; Väyläverkon kehittäminen)

Fintraffic Raide Oy on edistänyt yhteistyössä Väyläviraston kanssa määrätietoisesti suomalaisen raideliikenteen modernisointia Digiratahankkeessa. Vuodelle 2026 esitetty hankkeen kehitys- ja verifiointivaiheen (RRF pilari2) rahoitus (9,0 + 2,0 miljoonaa euroa) sekä valtuutus toteutusvaiheen käynnistämiseksi (95 miljoonaa euroa) vastaavat yhtiön odotuksia talousarvioesitysvuoden rahoitustarpeesta.

Fintraffic haluaa korostaa, että Digirata on pakollinen elinkaari-investointi junakulunvalvonnan uusimiseksi ja turvallisen junaliikenteen mahdollistamiseksi. Lisäksi Digirata tuo merkittäviä hyötyjä liikenteen digitalisaation myötä; Digirata lisää nykyisten raiteiden kapasiteettia, parantaa turvallisuutta, sujuvuutta ja nostaa automaatiotasoa. Rahoitukseen sitoutuminen (1,2 miljardia euroa vuosina 2025–2040) koko hankkeen ajaksi on välttämätöntä muutoksen turvallisen läpiviennin takia. Pidättäytyminen tulevaisuudessa rahoituksesta rapauttaa jo tehdyt panostukset Digirataan.

Fintrafficin Data-avaruus 2 -lakiesityksen mukaiset tehtävät (LVM, momentti 51; Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin)

Talousarvioesityksen mukaan Kansallisen yhteyspisteen ja liikennejärjestelmän perustietopalvelun rahoitukseksi on allokoitu varoja yhteensä 7 555 000 eurolla. Suunnitellut määrärahat kattavat vuoden 2026 rahoitustarpeen olettaen, että varat kohdentuvat yhtiön suorittamaan Data-avaruus 2-lakiesityksen mukaisiin toimiin.

Liikennejärjestelmän toimintaan voidaan vaikuttaa kustannustehokkaasti liikenteen digitalisaatiota ja datan käyttöä edistämällä. Fintraffic pitää tarkoituksenmukaisena keskittää kansallisen yhteyspisteen ja liikennejärjestelmän perustietopalveluiden tuottamisen yhdelle asiaan erikoistuneelle toimijalle. On huomioitavaa, että pidemmällä tähtäimellä kansainväliset ja kansalliset tietoon, tietoturvaan ja varautumiseen liittyvät kiihtyvällä tahdilla päivittyvät lainsäädäntömuutokset vaikuttavat yhä tiiviimmin vastuiden hoitamiseen, millä on väistämättömiä kustannuksia kasvattavia vaikutuksia.

Fintraffic vastuullisena budjettivarojen käyttäjänä

Fintraffic on perustamisestaan v. 2019 lähtien ollut edelläkävijäyritys varmistamassa valtio-omistajan tahtotilaa tehokkaasta liikennejärjestelmän hoidosta. Yhtiö on seurannut toimintansa tehostumista pitkäjänteisesti. Vuosille 2019–2022 asetettu 30 miljoonan tehostamistavoite ylitettiin selvästi, ja VTV vahvisti 34 miljoonan tehostumisen omassa tarkastusraportissaan vuonna 2024. Vuosille 2023–2028 asetettu uusi 30 miljoonan tehostumistavoite saavutettaneen etuajassa.